

Sygn. akt III SK 1/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa Wyższej Szkoły Społeczno Przyrodniczej [...] przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 czerwca 2011 r., skargi kasacyjnej strony powodowej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w W, z dnia 12 sierpnia 2010 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego w W, i
uchyla postanowienie Sądu Okręgowego w W, z dnia 1 kwietnia
2010 r09.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Przewodniczącego XVII Wydziału Sądu Okręgowego w W, z dnia 3 grudnia 2009 r. Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza (powód) została wezwana do usunięcia braków formalnych odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 9 listopada 2009 r., RLU 24/2009 poprzez przedstawienie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego (dalej jako KRS) potwierdzającego, że osoba podpisana pod odwołaniem jest uprawniona do reprezentowania powoda oraz do uiszczenia kwoty 1.000 zł tytułem opłaty od odwołania (karta 15).

Wykonując powyższe zarządzenie powód przedstawił polecenie przelewu opłaty sądowej, kserokopię aktu powołania na stanowisko rektora osoby podpisanej pod odwołaniem, kserokopię decyzji MEN o wpisie do rejestru niepaństwowych uczelni zawodowych oraz kserokopię odpisu aktualnego z rejestru uczelni niepublicznych. Wyjaśnił również, że jako uczelnia wyższa nie podlega wpisowi do KRS.

Sąd Okręgowy w W, – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odrzucił postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2010 r., odwołanie powoda od decyzji Prezesa Urzędu z powodu nieusunięcia w wyznaczonym terminie braków formalnych odwołania.

Powód zaskarżył postanowienie o odrzuceniu odwołania zażaleniem w całości i wniósł o jego uchylenie.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2010 r., oddalił zażalenie powoda uznając rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego za prawidłowe, ponieważ zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2007 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 52, poz. 348, dalej jako rozporządzenie) w przedmiotowym rejestrze znajduje się rubryka piąta, zawierająca imię i nazwisko osoby pełniącej funkcję rektora. Powód został wpisany do rejestru niepaństwowych uczelni na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych. Stosownie do § 8 ust. 1 rozporządzenia, uczelnie wpisane do rejestru prowadzonego przed dniem wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia mają obowiązek uzupełnić dane,

o których mowa w § 3 pkt 5 rozporządzenia, a zatem dane dotyczące osoby pełniącej funkcję rektora, w terminie miesiąca od wejścia w życie rozporządzenia. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny uznał, że wbrew zarzutom zażalenia, uprawnienie do reprezentacji uczelni powinno wynikać z treści odpisu z aktualnego rejestru uczelni niepublicznych.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie skargą kasacyjną w całości i wniósł o jego uchylenie. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa materialnego, polegające na niewłaściwym zastosowaniu przepisu § 3 rozporządzenia poprzez przyjęcie, że powód nie wykazał we właściwy sposób, że osoba podpisana pod odwołaniem od decyzji Prezesa Urzędu jest uprawniona do reprezentowania powoda, ponieważ nie była uwidoczniła w złożonym przez powoda odpisie z rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelnie niepublicznych. Do skargi kasacyjnej powód dołączył pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Nadzoru i Organizacji Szkolnictwa Wyższego z 13 października 2010 r. Wynika z niego, że rejestr prowadzony na podstawie przepisów rozporządzenia nie został jeszcze zaktualizowany, w odniesieniu do szkół utworzonych przed wejściem w życie tego aktu prawnego, o dane w rubryce dotyczącej osoby pełniącej funkcję rektora. Ponadto, z przedmiotowego pisma wynika, że według sprawozdania z działalności za rok akademicki 2009/2010 rektorem powoda jest prof. dr hab. W, K., a zatem osoba, która podpisała się pod odwołaniem powoda.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda ma uzasadnioną podstawę.

Powód jest niepubliczną uczelnią zawodową, utworzoną na podstawie przepisów nieobowiązującej już ustawy z 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96 ze zm.). Przepisy tej ustawy zostały zastąpione przez postanowienia ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, dalej jako ustawa). Ustawa ta znajduje zastosowanie do publicznych i niepublicznych szkół wyższych (art. 1 ust. 1). Stosownie do art. 12 ustawy uczelnie mają osobowość prawną. Zasady reprezentacji uczelni wyższych,

zarówno publicznych jak i niepublicznych, określa art. 66 ust. 1 ustawy. Z przepisu tego wynika wprost, że uczelnię niepubliczną reprezentuje na zewnątrz rektor. Prawo do reprezentowania uczelni przysługuje rektorowi z mocy ustawy. Osoba pełniąca funkcję rektora ma zatem prawo do dokonywania w imieniu uczelni czynności procesowych w postępowaniu sądowym (art. 67 § 1 k.p.c.).

Do rozstrzygnięcia pozostaje, czy w niniejszej sprawie wykazano zgodnie z wymogami art. 68 k.p.c., że osoba podpisana pod odwołaniem od decyzji Prezesa Urzędu jest uprawniona do reprezentowania powoda. Z akt sprawy wynika, że w tym celu powód przedłożył następujące dokumenty: 1) kserokopię odpisu aktualnego z rejestru uczelni niepublicznych; 2) kserokopię decyzji MEN o wpisie do rejestru niepaństwowych uczelni zawodowych oraz 3) kserokopię aktu powołania na stanowisko rektora osoby podpisanej pod odwołaniem.

Zaskarżone rozpoznawaną skargą kasacyjną orzeczenie Sądu Apelacyjnego opiera się na założeniu interpretacyjnym (wynikającym z całości argumentacji zawartej w uzasadnieniu), zgodnie z którym jedynym sposobem uczynienia zadość wymogowi wynikającemu z art. 68 k.p.c., jest przedstawienie odpisu z rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych, prowadzonego na podstawie art. 29 ust. 3 i 7 ustawy. Ponadto odpis ten ma zawierać informację o osobie zajmującej stanowisko rektora danej uczelni, zgodnie z treścią § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2007 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 52, poz. 348, dalej jako rozporządzenie). W konsekwencji, jeżeli strona postępowania będąca uczelnią niepubliczną nie przedstawi odpisu z przedmiotowego rejestru, a ponadto jeżeli w odpisie tym nie zostanie ujawniona osoba pełniąca funkcję rektora, uczelnia taka nie może skutecznie zainicjować postępowania sądowego celem podważenia decyzji Prezesa Urzędu, ponieważ wniesione przez nią pismo procesowe dotknięte jest brakiem formalnym, który może zostać usunięty jedynie w przedstawiony powyżej sposób.

Zdaniem Sądu Najwyższego powyższe założenie interpretacyjne jest wadliwe. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie nakładają na strony postępowania będące osobami prawnymi obowiązku wykazania umocowania

piastunów organów tych osób do działania w ich imieniu poprzez przedstawienie odpisu z KRS lub innego rejestru. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, które obecny skład w pełni podziela, przepis art. 68 k.p.c. mówi jedynie o wykazaniu posiadanego umocowania za pomocą stosownego dokumentu, bez bliższego określenia, jakiego rodzaju dokument i o jakiej treści stanowi dostateczny dowód w kwestii umocowania do reprezentowania osoby prawnej (uchwała SN z 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt III CZP 20/08, OSNC 2009, Nr 5, poz. 68). Niewątpliwie dokument będący odpisem z rejestru uczelni niepublicznych ma szczególny charakter, jako posiadający walor dokumentu urzędowego. Nie oznacza to jednak, że przedstawienie takiego odpisu, który dodatkowo uwidaczniać będzie osobę pełniącą funkcję rektora, jest jedynym dopuszczalnym dokumentem przy pomocy którego można uczynić zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 68 k.p.c. Dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszcza jednoznacznie wykazywanie umocowania do reprezentowania osoby prawnej za pomocą innego rodzaju dokumentów (zob. postanowienie SN z 12 lipca 2006 r., sygn. akt V CZ 55/06, niepubl.; uchwała SN z 17 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 126/07, OSNC 2009, Nr 1, poz. 7; uchwała SN z 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt III CZP 20/08).

Ponadto, prowadzony na podstawie art. 29 ust. 3 i 7 ustawy nowy rejestr nie jest jednolity. Składa się de facto z dwóch części. Jedną z nich obejmuje uczelnie niepubliczne wpisane po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu prowadzenia rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 348) oraz uczelnie, których dane zostały przeniesione z rejestru prowadzonego na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 stycznia 1991 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru uczelni niepaństwowych (Dz. U. Nr 12, poz. 53) i ujawnione w formacie odpowiadającym kształtowi nadanemu nowemu rejestrowi na mocy rozporządzenia. Drugą część rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych obejmuje zaś uczelnie niepubliczne i ich związki, których dane zostały przeniesione do nowego rejestru ale nie zostały zaktualizowane w taki sposób, by w wydawanych odpisach zawarte były wszystkie informacje, o których mowa w § 3 rozporządzenia. Wynika to wprost z § 8 ust. 2

rozporządzenia, zgodnie z którym „do czasu przeniesienia do rejestru danych zawartych w rejestrze uczelni niepaństwowych, prowadzonym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, do prowadzenia tego rejestru stosuje się przepisy dotychczasowe”. Jak wynika to z dołączonego do skargi kasacyjnej pisma Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dane powoda nie zostały do tej pory przeniesione do nowego rejestru. Wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego, powód nie mógł zatem przedstawić - na etapie składania odwołania od decyzji Prezesa Urzędu - odpisu z przedmiotowego rejestru, w którym to odpisie uwidocznione byłoby imię i nazwisko osoby pełniącej funkcję rektora. Powód, wykonując nałożony na niego obowiązek, przedstawił odpis z rejestru o takiej treści, w jakiej został on sporządzony przez podmiot prowadzący rejestr. Powód nie może ponosić negatywnych konsekwencji wadliwości działania podmiotu prowadzącego rejestr, zaś powołany przez Sąd Apelacyjny § 8 rozporządzenia nie jest przepisem, który nakładałby na powoda jakikolwiek obowiązek, którego ewentualne niedopełnienie mogłoby skutkować odrzuceniem środka zaskarżenia decyzji Prezesa Urzędu.

Tym samym, skoro głównym motywem oddalenia zażalenia powoda było zakwestionowane powyżej założenie interpretacyjne, zgodnie z którym jedynym sposobem wykazania umocowania osoby podpisanej pod odwołaniem do reprezentowania powoda jest przedstawienie odpisu z rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych zawierającego imię i nazwisko osoby pełniącej funkcję rektora, zaskarżone postanowienie narusza § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2007 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 52, poz. 348, dalej jako rozporządzenie).

Sąd Najwyższy zwraca również uwagę, że nieprecyzyjne wezwanie do uzupełnienia braków formalnych pisma procesowego powoduje, że nie może nastąpić jego odrzucenie wskutek niewykonania tego wezwania (wyrok SN z 30 stycznia 2008 r., sygn akt III CSK 235/07, Lex nr 487540). W tym zakresie należy zaś zauważyć, że uczelnia niepubliczna nie podlega wpisowi do KRS, a status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawdzięczać może jedynie rozszerzonej definicji jej zakresu podmiotowego (wyrok

SN z 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt III SK 22/04, OSNP 2005, Nr 3, poz. 46). Tym samym wezwanie powoda przez Sąd Okręgowy do usunięcia braków formalnych odwołania poprzez przedstawienie odpisu z KRS nie mogło wywołać negatywnego skutku w postaci odrzucenia odwołania, gdyż było nieprawidłowe. Powód nie mógł bowiem wykonać wezwania do uzupełnienia stwierdzonych przez Sąd Okręgowy braków formalnych odwołania poprzez przedstawienie przedmiotowego odpisu, skoro wpisowi do tego rejestru nie podlega.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie odpowiednio zastosowanego art. 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.